

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AKSIYADORLIK TIJORAT XALQ BANKI

JOINT-STOCK COMMERCIAL XALQ BANK OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

BOSHQARUV QARORI

2022y. "31" may

№ 63/4

Toshkent sh.

"O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni korporativ etika va odob-ahloq qoidalariga rioya etilishi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitilishini tashkil etish to'g'risida"gi Yo'riqnoma tasdiqlash haqida

O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni korporativ etika va odob-ahloq qoidalariga rioya etilishi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitilishini tashkil etish to'g'risidagi Yo'riqnoma hamda ushbu sohaga tegishli bo'lgan amaldagi me'yoriy-huquqiy hujjatlar talablarining bajarilishini ta'minlash maqsadida, bank Boshqaruvi

QAROR QILADI:

1. Bankning tarkibiy bo'linmalari tomonidan ishlab chiqilgan ichki me'yoriy hujjatlarning amaldagi qonunchilikka mosligini ta'minlash bo'yicha Ekspert guruhining 2022-yil 25-maydagi 50-sonli bayoni ma'lumot uchun qabul qilinsin.

2. O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitilishini tashkil etish to'g'risida"gi Yo'riqnoma ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

3. **Ijro nazorati departamenti** (F. Kurbanov) ushbu qaror nusxasini bank markaziy apparatining barcha tarkibiy bo'linmalariga hamda hududiy va tuman (shahar) filiallariga ma'lumot va ijro uchun yetkazilishini ta'minlasin.

4. Mazkur qarorning ijrosini nazorat qilish **Boshqaruv Raisining birinchi o'rinbosari Z. Azimov** zimmasiga yuklansin.

Boshqaruv Raisi

Sh. Atabayev

“TASDIQLAYMAN”

**O‘zbekiston Respublikasi aksiyadorlik
tijorat Xalq banki Boshqaruvi Raisining
birinchi o‘rinbosari - Ekspert guruhi
rahbari**

..... **Z. Azimov**

..... – may 2022-yil

**Bankning tarkibiy bo‘linmalari tomonidan ishlab chiqilgan ichki me‘yoriy hujjatlarning
amaldagi qonunchilikka mosligini ta’minlash bo‘yicha**

Ekspert guruhi

BAYONI

“**25**” - may 2022-yil

№ **50** – son

Toshkent shahri

Qatnashdilar:

Ekspert guruhi rahbari:

Z. Azimov - Boshqaruv Raisining birinchi o‘rinbosari

**Ekspert guruhi rahbari
o‘rinbosari:**

T. Raxmonov - Boshqaruv Raisi o‘rinbosari

Ekspert guruhi a‘zolari:

G. Alimova, N. Tashmatov, F. Kurbanov,
K. Shernazarov, U. Yuldashev, A. Turxolov, A. Korayev,

Taklif kirituvchi:

M. Mirzadjanov

KUN TARTIBI:

**“O‘zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni
korporativ etika va odob-ahloq qoidalariga rioya etilishi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish
sohasida o‘qitilishini tashkil etish to‘g‘risida”gi Yo‘riqnomasi loyihasini tasdiqlash haqida**

(Z.Azimov, T.Raxmonov,..., Z.Azimov)

Yig‘ilishni Xalq banki Boshqaruvi Raisining birinchi o‘rinbosari - Ekspert guruhi rahbari Z.Azimov ochdi va kun tartibidagi masala yuzasidan Xalq bankining Xodimlarni boshqarish departamenti Xodimlarni o‘qitish va rivojlantirish boshqarmasi boshlig‘i M. Mirzadjanovga so‘z berdi.

Shundan so‘ng, M.Mirzadjanov o‘z so‘zida O‘zbekiston Respublikasining “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 27-maydagi “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5729-sonli Farmoni, 2020-yil 6-iyundagi “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-6013-sonli Farmoni, 2021-yil 6-iyuldagi “Korrupsiyaga qarshi murosasiz munosabatda bo‘lish muhitini yaratish, davlat va jamiyat boshqaruvida korrupsiyaviy omillarni keskin kamaytirish va bunda jamoatchilik ishtirokini kengaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6257-sonli Farmoni, 2021-yil 6-iyuldagi “Korrupsiyaga qarshi kurashish faoliyatini samarali tashkil etishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risi”gi PQ-5177-sonli Qarori, O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2021-yil 8-sentabrda 3319-raqam bilan ro‘yxatga olingan “Korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalari faoliyati to‘g‘risidagi namunaviy nizomi”ga muvofiq **“O‘zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni korporativ etika va odob-ahloq**

qoidalariga rioya etilishi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitilishini tashkil etish to'g'risida" gi Yo'riqnoma loyihasi ishlab chiqilganligini ta'kidlab o'tdi.

"O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni korporativ etika va odob-ahloq qoidalariga rioya etilishi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitilishini tashkil etish to'g'risida" gi Yo'riqnoma loyihasini Ekspert guruhi a'zolari muhokamasiga havola etildi.

Ekspert guruhi a'zolari muhokamaga qo'yilgan ushbu yo'riqnoma loyihasiga o'z xulosalarini bayon qilib, mazkur hujjatning amaldagi qonunchilik talablariga muvofiqligini ta'kidlab o'tdilar.

Ushbu Yo'riqnoma bo'yicha bankning Yuridik departamenti tomonidan ijobiy xulosa taqdim etilgan.

Xalq bankining Xodimlarni boshqarish departamenti tomonidan muhokamaga kiritilgan Yo'riqnoma loyihasi belgilangan tartibda ko'rib chiqilib, Ekspert guruhi

QAROR QILADI:

1. O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni korporativ etika va odob-ahloq qoidalariga rioya etilishi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitilishini tashkil etish to'g'risida Yo'riqnoma loyihasi maqullansin va tasdiqlash uchun bank Boshqaruviga kiritilsin.

Ekspert guruhi rahbari o'rinbosari:

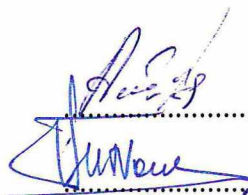
Boshqaruv Raisi o'rinbosari

..... **T. Raxmonov**

Ekspert guruhi a'zolari:

Bank brendi va axborot xizmati rahbari – axborot siyosati bo'yicha Rais maslahatchisi

..... **G. Alimova**

Yuridik departamenti direktori

..... **N. Tashmatov**

Ijro nazorati departamenti direktori *b.b.o.*

..... **F. Kurbanov**

Buxgalteriya hisobi va hisoboti departamenti direktori v.v.b.

..... **K. Shernazarov**

G'aznachilik departamenti direktori

..... **U. Yuldashev**

Murojaatlar bilan ishlash departamenti Bank xizmatlari iste'molchilarining huquqini himoya qilish bo'limi boshlig'i

..... **A. Turxolov**

Metodologiya ishlarini muvofiqlashtirish bo'limi bosh mutaxassisi

..... **A. Korayev**

Taklif kirituvchi:

Xodimlarni boshqarish departamenti Xodimlarni o'qitish va rivojlantirish boshqarmasi boshlig'i

..... **M. Mirzadjanov**

Bankning ichki me'yoriy hujjati loyihasi yuzasidan HUQUQIY XULOSA

24 may 2022 yil

Toshkent shahri

Ichki me'yoriy hujjat kiritilgan vaqt:

2022 yilning 20 may kuni.

Ichki me'yoriy hujjat loyihasini kiritgan va tayyorlagan mas'ul tarkibiy bo'linma rahbari:

Xodimlarni boshqarish departamenti boshqarma boshlig'i N.Ayubova.

Ichki me'yoriy hujjatning nomi:

“O‘zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o‘qitilishini tashkil etish to‘g‘risida” yo‘riqnomalar loyihasi.

Xulosa taqdim etilishidan maqsad:

Taqdim qilingan ichki me'yoriy hujjatlar amaldagi qonunchilik va O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan qo‘yilgan talablariga muvofiq holda rasmiylashtirilishini ta'minlashdan iboratdir.

Mazkur xulosa O‘zbekiston Respublikasining "Normativ-huquqiy hujjatlar to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1997 yil 9 oktabrdagi "Vazirliklar, davlat qo‘mitalari va idoralar me'yoriy hujjatlarining qonuniyligini ta'minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 469-sonli qarori, O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2014 yil 28 fevraldagi 2565-son bilan davlat ro‘yxatiga olingan "Idoraviy normativ-huquqiy hujjatlarini tayyorlash va qabul qilish" Qoidalar va O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2000 yil 5 apreldagi 916-son bilan davlat ro‘yxatiga olingan "Markaziy bank tomonidan tijorat banklarining ichki me'yoriy hujjatlariga qo‘yiladigan talablar to‘g‘risida”gi Nizom talablari asosida tayyorlangan.

Ichki me'yoriy hujjatning nomi:

“O‘zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o‘qitilishini tashkil etish to‘g‘risida” yo‘riqnomalar loyihasi 8 bob 34-banddan iborat bo‘lib, undagi boblar quyidagi yo‘nalishlarga ajratilgan:

- umumiy qoidalar;
- o‘qitishning asosiy tamoyillari;
- o‘qitishning ustuvor vazifalari;
- o‘qitish dasturini ishlab chiqish va o‘qitishlarni o‘tkazishga mas'ul tarkibiy bo'linmalar;
- o‘qitish turlari va shakllari;
- o‘qitishning muddatlari va davriyligi;
- o‘qitish intizomini nazorat qilish va hujjatlarini saqlash;
- yakuniy qoidalar.

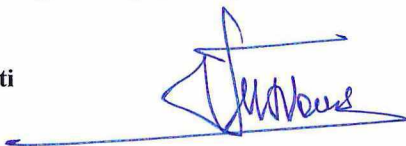
Taqdim etilgan me'yoriy hujjat loyihasi yuzasidan yuridik departamenti quyidagi xulosaga keldi.

X U L O S A

Mazkur ichki me'yoriy hujjat loyihasidagi boshqa qoidalar O‘zbekiston Respublikasining "Normativ-huquqiy hujjatlar to‘g‘risida”gi, "Markaziy bank to‘g‘risida”gi, "Banklar va bank faoliyati to‘g‘risida”gi Qonunlari, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1997 yil 9 oktabrdagi "Vazirliklar, davlat

qo'mitalari va idoralar me'yoriy hujjatlarining qonuniyligini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi 469-sonli qarori, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2014 yil 28 fevraldagi 2565-son bilan davlat ro'yxatiga olingan "Idoraviy normativ-huquqiy hujjatlarni tayyorlash va qabul qilish" Qoidalarini hamda O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankning "Markaziy bank tomonidan tijorat banklarining ichki me'yoriy hujjatlariga qo'yiladigan talablar to'g'risida"gi Nizomiga muvofiq keladi.

**Yuridik departamenti
direktori**

N.Tashmatov

O'zbekiston Respublikasi
aksiyadorlik tijorat Xalq banki
Ekspert guruhining
2022-yil 25 - maydagi
50 -sonli bayoniga
«ILOVA»

O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik
tijorat Xalq banki Boshqaruvining
2022-yil 31 - maydagi
63/4 -sonli qaroriga
«ILOVA»

**“O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni
korporativ etika va odob-ahloq qoidalariga rioya etilishi hamda korrupsiyaga qarshi
kurashish sohasida o'qitilishini tashkil
etish to'g'risida”**

YO'RIQNOMA

Ushbu Yo'riqnoma O'zbekiston Respublikasining “Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida”gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 27-maydagi “O'zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-5729-sonli Farmoni, 2020-yil 6-iyundagi “O'zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi PF-6013-sonli Farmoni, 2021-yil 6-iyuldagi “Korrupsiyaga qarshi murosasiz munosabatda bo'lish muhitini yaratish, davlat va jamiyat boshqaruvida korrupsiyaviy omillarni keskin kamaytirish va bunda jamoatchilik ishtirokini kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-6257-sonli Farmoni, 2021-yil 6-iyuldagi “Korrupsiyaga qarshi kurashish faoliyatini samarali tashkil etishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risi”gi PQ-5177-sonli Qarori, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 2021-yil 8-sentabrda 3319-raqam bilan ro'yxatga olingan “Korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalari faoliyati to'g'risidagi namunaviy nizomi”ga muvofiq ishlab chiqilgan bo'lib, O'zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki (keyingi o'rinlarda-Bank) tizimida xodimlarni etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitilishini tashkil tartibi hamda standartlarini belgilaydi.

Xodimlarni boshqarish departamenti hamda Ichki nazorat va komplaens departamenti (keyingi o'rinda mas'ul tarkibiy bo'linma) birgalikda ishlab chiqayotgan mazkur yo'riqnoma talablariga bank tizimida har bir xodimning amal qilishini nazorat qilishda hamda etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitish ishlarini tashkil etishda mas'ul hisoblanadi.

1-bob. Umumiy qoidalar

1. Ushbu Yo'riqnoma bank va uning filiallari xodimlarining (keyingi o'rinlarda – Bank) xodimlarining etika va korrupsiyaga qarshi kurashish masalalari bo'yicha o'qitilishini tashkil qilish bo'yicha tavsiya va qo'llanmalarni belgilab beradi.

2. Mazkur Yo'riqnoma korrupsiyaviy harakatlarning oldini olish va ularni sodir qilishga xizmat qiladigan sabablarni bartaraf etish, xodimlarning huquqiy ongini oshirish va ularni O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va Bankning boshqa ichki me'yoriy hujjatlariga qat'iy rioya qilish ruhida tarbiyalashga qaratilgan.

Beef

3. Bank xodimlarini etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi o'qitish dasturlari va materiallari O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va ushbu Yo'riqnomaga muvofiq ishlab chiqiladi.

2-bob. O'qitishning asosiy tamoyillari

4. Bank xodimlarini o'qitish quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

xolislik va ilmiylik – etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi o'quv materiallarni tayyorlash uchun mas'ul tarkibiy bo'linmalar ularning O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi talablari, xalqaro standartlar hamda etika va korrupsiyaga qarshi kurashish nazariyasi va amaliyotiga doir ilmiy tadqiqotlar natijalariga muvofiqligini ta'minlaydi;

amaliy jihatdan qulaylik – Bank xodimlarini o'qitish shakllari, usullari va materiallari amaliy ahamiyatga ega bo'lishi, real vaziyatlarga asoslanishi, shuningdek xodimlar tomonidan olingan bilimlarni tushunish darajasi va ularni aniq amaliy vazifalarni hal etishda qo'llash imkoniyatini nazorat qilinishini o'z ichiga olishi lozim;

ketma-ketlilik va tizimlilik – etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi o'quv materiallari, shuningdek Bank xodimlarini o'qitish tartibi izchil va tuzilmaviy tizimni ifodalaydi. O'qitish umumiy tushunchalar va voqeliklardan juz'iylariga, oddiydan murakkabga, boshlang'ichdan mukammalga o'tish asosida amalga oshiriladi;

hammaboplik – o'qitish Bank xodimlarining joriy bilimlari va ko'nikmalarini hisobga olish, Bankning barcha xodimlari uchun tushunarli bo'lgan o'quv materiallari shakllantiriladi;

differensiallangan yondashuv – Bankda korrupsiyaga qarshi o'qitish aniq funksiyalar va tartib-taomillardagi korrupsiyaviy xavf-xatar natijalarini hisobga oladi. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarga eng ko'p moyil bo'lgan lavozimlarni egallab turgan xodimlar korrupsiyaga qarshi qo'shimcha ravishda maxsus o'qitiladi;

o'qitish usullari va shakllarini doimiy ravishda takomillashtirish – Bank o'quv materiallarini ishlab chiqish, o'qitish, shuningdek Bank xodimlari tomonidan bilimlar o'zlashtirilganini tekshirish vaqtida texnik va ilmiy taraqqiyotning innovatsion yutuqlaridan foydalanishga harakat qiladi.

3-bob. O'qitishning ustuvor vazifalari

5. O'qitish shakllari va usullarini aniqlashda, shuningdek etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi o'quv materiallarini shakllantirishda Bank xodimlarini etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitish uchun mas'ul tarkibiy bo'linmalar quyidagi ustuvor vazifalarga tayanishi lozim:

Korrupsiya mohiyati, uning jamiyat hayotining turli sohalari, Bankning funktsiya va tartib-taomillarida paydo bo'lish shakllari va o'ziga xos jihatlari, sabablari, ijtimoiy jihatdan xavfli va zararli oqibatlari to'g'risida umumiy tasavvurni shakllantirish;

O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi, Bankning Korrupsiyaga qarshi kurash siyosati bilan belgilangan etika va korrupsiyaga qarshi xulq-atvorning ahloqiy qadriyatlari va Bankning boshqa ichki hujjatlariga qat'iy va so'zsiz rioya qilishga asoslangan xulq-atvor modelini shakllantirish;

Bank xodimlarini Bankda amal qiluvchi korrupsiyaga qarshi kurash tamoyillari, talablari va tartib-taomillari bilan tanishtirish;

korrupsiyaviy xavf-xatarlarni kelib chiqishiga xizmat qiluvchi shart-sharoitlarni aniqlash va ularning oldini olish qobiliyatini shakllantirish, korrupsiyaviy xulq-atvor, Bankning odob-axloq etikasi va xulq-atvor qoidalari buzilishiga nisbatan toqatsizlikni namoyon etish.

4-bob. O'qitish dasturini ishlab chiqish va o'qitishlarni o'tkazishga mas'ul tarkibiy bo'linmalar

6. Bankning Xodimlarni boshqarish departamenti Bank xodimlarini o'qitish rejalarini tayyorlash, tegishli o'quv materiallarini mas'ul tarkibiy bo'linmalar bilan birgalikda ***bankning barcha tarkibiy tuzilmalari tomonidan taqdim etilgan takliflarga muvofiq*** ishlab chiqishga, o'qitishni tashkil qilishga hamda bunday o'qitishlarni monitoring va nazorat qilish uchun mas'uldir.

7. Bankning Ichki nazorat va komplaens departamenti Bank xodimlarini O'qitish rejalarini tayyorlashda ishtirok etadi, ***barcha tarkibiy tuzilmalari tomonidan taqdim etilgan takliflar*** ni inobatga olgan holda korrupsiyaga qarshi kurash sohasidagi o'quv materiallarini tayyorlaydi, dasturini ishlab chiqadi, *(Yo'riqnoma dasturiga o'zgartish va qo'shimchalar kiritilishi nazarda tutiladi)* o'qitishlar o'tkazilishini muvofiqlashtiradi.

8. Bankning Xodimlarni boshqarish departamenti o'qitish intizomi va unga doir axborotlar yig'ilishini nazorat qiladi.

9. Bank mas'ul tarkibiy bo'linma va Xodimlarni boshqarish departamenti tegishli tajribaga ega xalqaro yoki mahalliy banklar bilan tuzilgan shartnomalar asosida o'quv materiallarini tayyorlash hamda o'qitishni amalga oshirish uchun uchinchi shaxslarni jalb qilishi mumkin.

5-bob. O'qitish turlari va shakllari

10. O'qitish quyidagi o'quv dasturlarini ko'zda tutishi lozim:

Barcha xodimlar uchun korrupsiyaga qarshi umumiy o'qitish;

Bank xodimlarining etik xulq-atvori qoidalari bo'yicha umumiy o'qitish;

korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan lavozimlar uchun korrupsiyaga qarshi maxsus o'qitish;

Bankda korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining amal qilishi va rivojlanishi uchun mas'ul bo'lgan xodimlar uchun korrupsiyaga qarshi maxsus o'qitish.

11. Umumiy korrupsiyaga qarshi o'qitish va bank tizimi xodimlarining etik xulq-atvori qoidalari bo'yicha umumiy o'qitish Bankning barcha xodimlari uchun majburiy hisoblanadi.

12. Bankning barcha xodimlari uchun korrupsiyaga qarshi umumiy o'qitish amaliy yo'naltirilgan bo'lishi va quyidagi yangi bilimlarga ega bo'lish yoki mavjud bilimlarni takrorlash imkoniyatini yaratishi lozim:

O'zbekiston Respublikasining korrupsiyaga qarshi qonunchiligi, Bankning korrupsiyaga qarshi kurashish masalalari, jumladan o'rnatilgan ta'qiqlar, cheklovlar, huquq va majburiyatlar, xizmat xulq-atvoriga qo'yilgan talablar, Bank xodimlarining korrupsiyaviy harakatlari aniqlanganda harakatlar ketma-ketligiga doir ichki hujjatlarini bilish;

Korrupsiyaga qarshi kurashish, manfaatlar to'qnashuvi va korrupsiyaga qarshi boshqa talablar sohasidagi huquqni qo'llash amaliyotiga doir bilimlar;

Olingan bilimlarni qo'llash ko'nikmalari, jumladan Bankning turli faoliyat sohalaridagi korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash qobiliyati, Bankda o'rnatilgan korrupsiyaga qarshi kurash choralarini amaliyotda qo'llay bilish;

Korrupsiyaga qarshi umumiy o'qitish materiallariga kiritish uchun mazkur Yo'riqnomaga 1-ilovada keltirilgan mavzulardan foydalanish tavsiya etiladi.

13. Bank xodimlarining odob-axloq etikasi va xulq-atvor qoidalari bo'yicha umumiy o'qitish Bankning barcha xodimlari uchun amaliy yo'naltirilgan bo'lishi va Bankda qabul qilingan etika tamoyillari va qoidalariga doir yangi bilimlarga ega bo'lish yoki bor bilimlar takrorlanishini ta'minlashi lozim.

14. Bank xodimlari umumiy korrupsiyaga qarshi o'qitish va Bank xodimlarining odob-axloq va etikasi va xulq-atvori qoidalari natijalari bo'yicha o'rganilgan material qanchalik o'zlashtirilgani va tushunilganligi hamda olingan bilim va ko'nikmalarni amaliyotda qo'llash imkoniyatini tekshirishga qaratilgan test sinovlari topshirishi lozim.

15. Bank xodimlari savollarning kamida 60 foiziga to'g'ri javob bergan taqdirda korrupsiyaga qarshi umumiy o'qitish va Bank xodimlarining odob-axloq va etika, xulq-atvori qoidalarini muvaffaqiyatli o'zlashtirgan hisoblanadi. Agar xodim savollarning 60 foizidan kamiga to'g'ri javob bergan bo'lsa, u takroriy test sinovlarini test topshirgan kundan boshlab 5 ish kuni ichida topshirishi mumkin.

16. Korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan lavozimlar uchun maxsus korrupsiyaga qarshi o'qitish korrupsiyaga qarshi umumiy o'qitishdan mustaqil (qo'shimcha) ravishda o'tkaziladi.

17. Korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan lavozimlar ro'yhati Bank va uning filiallarida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash uslubiyotiga muvofiq shakllantiriladi.

18. Korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan lavozimlar uchun korrupsiyaga qarshi maxsus o'qitish quyidagilar to'g'risidagi ma'lumotni o'z ichiga olishi lozim:

korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan aniq funktsiya va tartib-taomillardagi korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va minimallashtirish usullari;

korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan aniq funktsiya va tartib-taomillardagi korrupsiyaning namoyon bo'lish shakllari va turlari;

uchinchi shaxslar bilan o'zaro aloqa qilishda korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan aniq funktsiya va tartib-taomillarga xos bo'lgan korrupsiyaga qarshi talablar;

korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan aniq funktsiyalarni amalga oshirishda qo'llaniladigan qo'shimcha talab va tartib-taomillarni o'z ichiga oluvchi ichki hujjatlar.

19. Bankda korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining amal qilishi va rivojlanishi uchun mas'ul tarkibiy bo'linma xodimlarni korrupsiyaga qarshi maxsus o'qitish yiliga kamida bir marta malaka oshirish shaklida (seminar, trening va boshqa) korrupsiyaga qarshi kurash sohasidagi ekspertlarni jalb qilish, shuningdek bunday o'qitishlarga ixtisoslashgan vakolatli uchinchi shaxslar (tashkilotlar) tomonidan tashkil etiladigan treninglarda ishtirok etish orqali o'tkaziladi.

20. Bankda korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining amal qilishi va rivojlanishi uchun mas'ul xodimlarni korrupsiyaga qarshi maxsus o'qitish O'zbekiston Respublikasining korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha qonunchiligidagi o'zgarishlar, korrupsiyaga qarshi tizimlarni shakllantirish va davlat organlarida korrupsiyaning oldini olish tadbirlarini amalga oshirish borasidagi ilg'or xalqaro metodikalarni o'rganishni o'z ichiga olishi lozim.

21. Ushbu Yo'riqnomaning 19-bandida ko'rsatib o'tilgan malaka oshirish va treninglardan o'tish yiliga kamida 10 (o'n) soatni o'z ichiga olishi lozim.

6-bob. O'qitishning muddatlari va davriyligi

22. O'qitish O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va Bankning ichki hujjatlarida ko'zda tutilgan majburiy malaka oshirish doirasida o'qitish, uchinchi shaxslar bilan qo'shma konferensiyalar, yig'ilishlar, simpoziumlar o'tkazilishidan qat'iy nazar amalga oshiriladi.

23. Bank xodimlari etika va korrupsiyaga qarshi kurash sohasida kamida bir yilda bir marta o'qitiladi.

24. Bank xodimlari quyidagi hollarda korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha bir yilda bir martadan ortiq o'qitiladi:

xodim korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan lavozimni egallab turgan bo'lsa;

lavozimga tayinlanganda va rotatsiya qilinganda, agar shaxsning yangi lavozimi korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan lavozimlar ro'yhatiga kirsas;

Bankda korrupsiyaviy harakatlar bilan bog'liq holatlar aniqlanganda yoki amalga oshirilayotgan funktsiya/tartib-taomilning korrupsiyaviy xavf-xatar darajasi ortganda;

Bank Boshqaruvi qaroriga muvofiq.

25. Bankga ishga qabul qilingan yoki yangi lavozimga o'tkazilgan xodimlar ishga kirgan yoki yangi lavozimga o'tgan vaqtdan boshlab 30 kun ichida korrupsiyaga qarshi va Bank xodimlarining odob-axloq etikasi va xulq-atvori qoidalarini bo'yicha umumiy o'qitilishi shart.

O'quv sanasini belgilashda etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitishning tasdiqlangan yillik jadvali, guruhda bo'sh o'rinlar borligi (kunduzgi o'quv shakli uchun) va mazkur bobning 23-24 bandlarida ko'zda tutilgan o'qitish muddatlari va davriyligiga amal qilish zarurati hisobga olinadi.

Keyingi korrupsiyaga qarshi umumiy o'qitish va Bank xodimlarining odob-axloq etikasi va xulq-atvor qoidalarini bo'yicha umumiy o'qitish barcha xodimlar uchun Xodimlarni boshqarish departamenti tomonidan yiliga bir martadan kam bo'lmagan davriylikda belgilanadi.

26. Xodim korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p moyil bo'lgan lavozimni egallab turgani bilan bog'liq holatlarda yoki xodim shunday lavozimga tayinlanganda maxsus korrupsiyaga qarshi o'qitish etika va korrupsiyaga qarshi kurash sohasida o'qitishning yillik jadvalida belgilangan muddatlarda amalga oshiriladi.

27. Xodimlarni boshqarish departamenti hamda mas'ul tarkibiy bo'linmalar mas'ullari bilan birgalikda **bankning barcha tarkibiy tuzilmalari tomonidan taqdim etilgan takliflarga binoan** har yili keying yil uchun O'qitish jadvalini tuzadi va yilning 31 dekabriga qadar uni (*dasturlar jadvalini*) Bank Boshqaruviga tasdiqlash uchun taqdim etadi.

O'qitish jadvalini tuzishda xodimlar tomonidan oldingi o'qitish muddatlari hisobga olinadi.

O'qitish jadvalida albatta o'qitish kursi nomi, sanasi, shuningdek o'qitish tayinlangan lavozimlar ko'rsatiladi.

Tasdiqlangan jadvalga muvofiq Xodimlarni boshqarish departamenti o'qitish boshlanishidan 10 (o'n) ish kun oldin o'qitilishi belgilangan xodimlarni xabardor qiladi. Belgilangan muddatda o'qitish imkoniyati bo'lmasa (kunduzgi o'quv shakli uchun, masalan yuqori mavsumiy yuklama, kasallik varaqasi, rejalashtirilgan ta'til singari asosli sabablar), xodim o'qitish boshlanishidan 5 (besh) ish kunidan kechiktirmay o'qitishni

boshqa sanaga ko'chirish maqsadida Xodimlarni boshqarish departamentini ogohlantirib qo'yishi lozim.

7-bob. O'qitish intizomini nazorat qilish va hujjatlarni saqlash

28. Xodimlarni boshqarish departamenti Bank xodimlarining odob-axloq etikasi va korrupsiyaga qarshi kurash sohasida o'qitilishiga doir ma'lumotlarni yig'ib boradi va ularni har chorakda mas'ul tarkibiy bo'linmalarga taqdim etadi.

Bankning mas'ul tarkibiy bo'linmasi olingan ma'lumotlarni tahlil qiladi (jumladan, o'quv intizomi, xodimlar uchun qiyinchilik tug'dirayotgan mavzular va test savollari) va tahlil natijalarini korrupsiyaga qarshi tizimning amal qilishi va rivojlanishi masalalari bo'yicha doimiy hisobotlarga kiritilishini, shuningdek o'quv materiallari korrektirovka qilinishini (zarurat tug'ilganda) ta'minlaydi.

29. Xodim unga tayinlangan o'quv yoki uning natijalari bo'yicha test sinovlarini belgilangan muddatlarda o'tmasa, Xodimlarni boshqarish departamenti direktori tomonidan ushbu o'zlashtira olmagan xodim ishlaydigan tarkibiy bo'linma rahbarini unga nisbatan tegishli qaror qabul qilish maqsadida ogohlantiradi.

30. O'qitish jadvali, yo'qlama varaqalari, test natijalari, xodim o'qiganligini tasdiqlovchi boshqa hujjatlar Xodimlarni boshqarish departamentida saqlanadi.

8-bob. Yakuniy qoidalar

31. Ushbu Yo'riqnoma O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va Bankning ichki me'yoriy hujjatlaridagi o'zgarishlar kiritilganda, korrupsiyaga qarshi o'qitishni tashkil etish sohasidagi ilg'or xalqaro amaliyot o'zgargan taqdirda qayta ko'rib chiqiladi. Bankning mas'ul tarkibiy bo'linmasi mazkur Yo'riqnomaga o'zgartirish kiritilishi uchun javobgar hisoblanadi.

32. Bank xodimi egallab turgan lavozimi, ish staji, mavqei va boshqa omillardan qat'iy nazar mazkur Yo'riqnomaning tamoyillari va talablariga rioya qilish uchun shaxsan javobgar hisoblanadi.

33. Mazkur Yo'riqnoma bank Boshqaruvi qarori bilan tasdiqlangan kundan boshlab kuchga kiradi.

34. Ushbu Yo'riqnomada nazarda tutilmagan holatlar O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonun hujjatlariga muvofiq tartibga solinadi.

**Xodimlarni boshqarish
departamenti direktori**

M. Inomjonova

“O‘zbekiston Respublikasi aksiyadorlik tijorat Xalq banki tizimida xodimlarni korporativ etika va odob-ahloq qoidalariga rioya etilishi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o‘qitilishini tashkil etish to‘g‘risida” yo‘riqnomaga ilova

**Bank xodimlarini korrupsiyaga qarshi kurashish umumiy o‘qitishning
TAXMINIY MAVZULARI**

Mavzu	Komponentlar
Korrupsiyaning tabiati	Korrupsiya tushunchasi, uning shakllari va sabablari; Korrupsiyaning ijtimoiy-huquqiy hodisa sifatidagi mazmuni; Jamiyatda korrupsiyaga munosabat.
Korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy asoslari	Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi qonunchilik; Bankda korrupsiyaga qarshi kurashishga doir ichki hujjatlar; Korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha xalqaro amaliyot.
Bankda korrupsiyaga qarshi kurashish usullari	Bankdagi korrupsiyaga qarshi kurashish tizimi elementlari, shuningdek muhim chora-tadbirlar sharhi; Bankdagi manfaatlar to‘qnashuvining oldini olish, aniqlash va tartibga solish; Bankning korrupsiyaga qarshi kurashish siyosati; Korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi xodimlar va tarkibiy bo‘linmalarning majburiyat va vakolatlari; Ma‘muriy tartib-taomillar va reglamentlardan foydalanish. Ma‘muriy to‘siq va byurokratizmni bartaraf etish; Korrupsiyaviy harakatlar/ularni sodir etish xavfi yuzaga kelgan vaqtdagi harakatlar; Korrupsiyaviy harakatlar to‘g‘risida xabar berish (xabarlarni uzatish kanallari, xabarlar mazmuniga doir Yo‘riqnoma, xabarlarni ko‘rib chiqish tamoyillari).
Korrupsiyaviy xavf-xatarlar va tipik korrupsiyaviy harakatlar	Bankdagi xavf-xatarlar va korrupsiyaviy harakatlarning asosiy turlari; Nazorat-ruxsat berish funksiyalari va tartib-taomillari doirasidagi korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Sovg‘alar va ishbilarmonlik mehmondo‘stligi belgilari berish/olishdagi korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Fuqarolar, kontragentlar va uchinchi shaxslar bilan o‘zaro aloqalar bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Xodimlarni Bankka tanlab olish va ishga qabul qilishdagi korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Xaridlarni amalga oshirish bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Turli xizmat turlari, funksiyalar uchun litsenziya berish,

Mavzu	Komponentlar
	shuningdek litsenziya bitimlari talablari va shartlarini bajarish ustidan nazorat bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Binolarni ijaraga berish bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar; O‘zaro hamkorlik va tasarrufiy Banklar faoliyatini muvofiqlashtirish bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Tanlovlar bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Turli hujjat turlari ekspertizasini o‘tkazish, shuningdek ular ijrosini nazorat qilish bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Davlat nazoratini amalga oshirish bilan bog‘liq korrupsiyaviy xavf-xatarlar; Bank faoliyatidagi boshqa xavf-xatarlar.
Korrupsiyaviy harakatlar uchun javobgarlik	Korrupsiyaviy harakatlar uchun intizomiy javobgarlik; Korrupsiyaviy harakatlar uchun jinoiy javobgarlik; O‘zbekiston Respublikasining korrupsiyaviy harakatlarga doir ishlari bo‘yicha sud amaliyoti sharhi.
Korrupsiyaga qarshi kurashishda fuqarolik jamiyati roli	Jamoatchilik nazorati korrupsiyaga qarshi kurashish vositasi sifatida; Fuqarolarning huquqiy madaniyatini oshirish; Korrupsiyaga qarshi jamoatchilik fikri va xulq-atvorini shakllantirish; Fuqarolik jamiyati institutlarining Bank bilan o‘zaro hamkorligi.